

SZÉKELY-UDVARHELY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.
UDVARHELYYÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVARHELYYÁRMEGYEI KÖZSÉCI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS AZ UDVARHELYMEGYEI
ÁLTALÁNOS TANÍTÓ-EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI DÍJAK: Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Negyed-
évre 1 frt. Papok-, tanítók- és községi előjáróknak egész évre
3 frt, a tanító-egylet tagjainak, községi és körjegyzőknek 2 frt
50 kr. — Egy példány ára 8 kr.

Megjelen hetenkint egyszer: vasárnap.

Felelős szerkesztő:
EMBERY ÁRPÁD.
Kiadó- és laptulajdonos
BETEGH PÁL.

Hivatalos hirdetések 100 szóig minden szó 2 kr, azonfelül 1 kr
magánhirdetések □ cm.-ként 3 kr, többszöri közlésnél 2 kr-ért
közöltek. — Bélyegdíj külön 30 kr. — Nyilt-tér sora 20 kr.
Hirdetés és nyilt-tér díja előre fizetendő.

Hirdetéseket e lap részére elfogad minden hirdetési iroda

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BETEGH PÁL könyvnyomdája és könyvtárosa (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések és hirdetések
intézendők. — Kéziratok nem adatnak vissza.

Augusztus 18.

Pár nap múlva felséges urunk, koronás királyunk legmagasabb születése napját üljük újra.

Hajn-lban megdöndülnek a hatalmas érczokolosusok, tábori misére sorakozik a hadsereg. Koronás fejedelmek ünnepi tosztokban kívánnak hosszú életet béke-örző királyunknak.

Mi pedig, jobbágyi hódolattal szerető népe, hétköznapot is ünneppé tevő hangulattal sietünk az Isten hajlékába, hogy az egyház szolgájával egyesülve szálljon fel hálaimánk az ég kárpitja felé.

Hiszen királyunkról van szó, azt a királyt szülé e napon a jóságos ég, ki nagy és kimagasló mint ember és uralkodó egyaránt, a kinek kötetes históriáknak tárgyat adó élettörténete és sorsa egygyé forrott nemzetünk eltiúnt századainak jó és balszerencsével, kinek béke hirdető trónját rajongó lelkesedésünk, meleg ragaszkodásunk, őszinte szeretetünk s páratlanul álló, vérünkbelől fakadt királykultuszunk megdönt-hetetlen bástyája övedzi körül, mert alkotmányos érzése visszhangot lel népei szívében, mert magyar nemzet és királyság ikerfogalmak, mert népei boldogítására irányuló minden gondolata, tettei, törekvése és akarata irigylett tulajdonok a művelt világ fejedelmi közvéleményében.

Szent személyében csodás összhangban egyesül az uralkodó és honpolgár minden nemes jellemvonása. A törvény és jog, az igazság föltétlen tisztelete, a kormányzással járó királyi kötelek katonás végzése: ép úgy sajátjai fenkölt szellemé-

nek, mint az udvarias kötelek teljesítése, a részvét, a jótékonyosság, a kegyelem!

De királyunk apostoli is, ki őseitől öröklött hitbuzgalommal és fagyosított korunkban követésre méltó példávalvesz részt a vallás vigaszt és terhes gondjai közt enyhülést adó szertartásaiban.

E nehéz, de hönboldogító hivatás jutott felséges uralkodónknak földi osztályrészül s betölti polgárerényével sokért dobogó, sokszor fájtó szívének legjobb sugallata szerint.

Kivánjuk tehát mi is alattvalói hűség-gel, hogy éljen sokáig a legelső magyar ember, a koronás magyar király!

TANÜGY.

A székelyudvarhelyi m. kir. állami felső leányiskolában az 1897/8-ik tanévre a növendékek felvétele és beiratása szeptember 1-2-3-4. napjain az iskola helyiségében történik; ugyanezen napokon tartatnak a felvételi vizsgálatok is.

A felső leányiskola első osztályába olyan tanulók vétetnek fel, kik életök 12. évét betöltötték és az elemi iskola VI. osztályát sikerrel végezték, vagy kellő képzettségüket felvételi vizsgálat által igazolják.

Végzett tanulmányaikat és életkorukat tanúsító bizonyítványukat a beiratáskor be kell mutatniuk.

Egész évi tandíj 10 frt, beiratásdíj 1 frt, értesítő díja 1 frt, összesen 12 frt, annak fele a beiratáskor, második fele február hó elején fizetendő.

Szegénysorsu, vagyontalan szülők gyermekei, kiknek az előző évről legalább jó osztályzatu bizonyítványuk van: teljesen vagy részben tan-

díjmentességet nyerhetnek; ez iránti kérvények Udvarhelymegye kir. tanfelügyelőjéhez címzendők és a beiratáskor az igazgatónál benyújtandók.

Szegény szülők szorgalmas, tehetséges és jómagaviseletű gyermekei ingyen tankönyveket is kapnak; ebbeli kérelmükkel az igazgatóhoz forduljanak.

A felvételre a növendékek szülei vagy azok helyetteseinek kíséretében tartoznak megjelenni.

Székely-Udvarhely, 1897. aug. hó 10-én.

Weinberger Fanni,
igazgató.

Útmutatás a sertésvészben megbetegedett sertések húsának megvizsgálására.

(Folytatás.)

2. A beteg sertés húsának kezelése.

Tapasztalásból mondjuk, hogy a sertésvész úgy terjedt el egy-két udvarból az egész községre, a községből meg a szomszédos falvakra, hogy a beteg disznó húsát a szomszédok meg az atyafiak megvették, ki-ki a falujába hazavitte, odahaza az asszony megmosta és a mosóvizet, már mint az szokás, a moslékba öntötte, azután a saját disznájával megittatta.

Hát bizony ezt nem szabad tenni. Főntebb már említettük, hogy a sertésvész disznó vérében millió, meg millió számra van meg a betegség csirája, vagyis az a ragályozó anyag, a miről az előbb beszéltünk. Már most, ha a húst megmossuk, ebből a csirából sok kerül a vízbe. Világos, hogy ha az ilyen fertőzött vizet az egészséges disznó megissza, a sertésvésznek csiráját is magába veszi, attól nemcsak maga betegszik meg és pusztulhat el, de a betegségét más disznókra is tovább terjesztheti.

Különösen figyelmeztetjük az olvasót arra, hogy itt nemcsak olyan disznóról beszélünk, a

TÁRCZA.

A menyasszony.

— A Székely-Udvarhely eredeti tárczája —

Tavaszi lett. A tél eliramlott és a fák rügyezni kezdték a tavaszi nap langyos lehelletére. Kizöldült a vetés és lent a kis kertben is életet jelez minden kis bokor. A veteményes már szépen zöldel és a virágágyak tarkása minden viraggal beillatosítja a levegőt. Ott a sövény alatt, hol vadgombák buján befutják az alsó deszka utját, a földi eper zöld levelei látszanak; itt meg a rózsza bimbózik és nemsokára már kinövi magát. Dallal telik meg nemsokára a kis kert, mely mellett a templom és a sarkert áll. A torony régi harangja egy-egy bus imát rebeg el alkonyatkor, mikor a vén robotos rángatni kezdi foszlányos kötelét és a halottak mély csendben hallgatják végig.

— Anyám — szólt a beteg leány felkelve az ágyról — nyissa ki egy kicsit az ablakot. Az anya megtette; — a hogy megcsattant a h-tra tartó rugó, megtelt a kis szoba is virágillattal és langyos levegővel. Egy kis napsugár is befutott és a paplanon megállt, majd a beteg sovány, vézna kezére ugrott és játszadozott ott, elillant és visszajött megint.

A beteg mohón szivta magába a levegőt, úgy érezte mintha könnyebben lélegzelne e tavaszi levegővel. Megpróbált felkelni. Nagyon nehezen ment, de mégis felállt. Az asztalra és székekbe fogózkodva, míg nem vették észre, a tükrök elé állt.

— Ezért nem adnak tükröt nekem? — szólt a beteg meglátva ijesztőn sápadt arcát, végig simitva a gazdag szőke haját remegő kezével és magával lopta a kis álló tükröt s vissza akart fekdülni.

Nem lehet. Bejött anyja s szemrehányás nélkül gyöngéden segítette bele a beteget, kinek hálóköpenyege alól kiesett egy levél.

— Anyám — szólt a leány — adja ide...

— Mit gyermekem?

— Azt a levelet, ott van a földön...

— Kié?

— Enyém, az Oszkár irta.

— Mikor jön haza?

— Holnap anyám, holnap. Mama szívem nem haragszik meg ugy-e? Kérnék egy kis festéket.

— Minek leányom?

— Nagyon sápadt vagyok. Oszkár pedig itt lesz holnap.

— Nem kell neked leányom, te most is jól nézel ki és Oszkár így is szeret.

— Ugy-e szeret?

— Igen leányom! nem kell neked festék.

A leány arca kipirult. Nem kell festék, mert úgy is elég piros és Oszkár így is szereti.

Megcsókolta a levelet és visszatolta a többihez a párnája alá. A napsugár besütött és megcsillant kezén a kis karikagyűrű, mely vékony, vézna kezét díszítette. Szívére szoritotta, hiszen ez köti Oszkárhoz és ő holnap megjön.

Látogatók jöttek, fiatalleányismerősök, régi játszótársak.

— Hogy vagy Irénkém?

— Jól köszönöm, már nem vagyok beteg, csak egyszer-egyszer köhögök, de akkor sem so-

kat, már nemsokára fölkelek, talán már felkelek, talán már holnap, hiszen Oszkár megjön, aztán majd nyáron megtartjuk a menyekzót. Ugy-e eljöttök a templomba? Ugy-e mind? Nagyon szeretném, hogy ott legyetek, hadd lássa Oszkár, hogy ti is szerettek engem. Köhögés fogta el a beteget. Kicsi fehér zsebkendőjét ajkába szoritotta, melyen egy kis vérfolt maradt.

— Már jobban leszek nemsokára, a mellem sem fog fájni és elvisz Oszkár messzire, nem leszek ott soha beteg.

A látogatók elmentek, mikor kiinn voltak az utcán, így szóltak:

— Szegény Irén! pedig nagyon fiatal!

— Mama! a cicizát kergesd le az ágyamról, már megint itt van. Az anya lehajtotta és a mint leugrott a macska, egy levelet lévert. Irén utánna kapott, nem foghatta meg; a karikagyűrű pedig lehullott ujjáról és csendesülve egyet, tova gurult.

A leány felhuzta újra a gyűrűt és várta vőlegényét. Este felolvasott neki az apja és figyelmesen hallgatta végig, mikor bevégezte, így szólt a lány:

— Apám, hány órákor érkezik meg reggel a vonat?

— Hét órákor leányom.

— Ugy-e megjön Oszkár akkor?

— Meg szívem.

A leány este rosszabbul lett, reggel felé elcsendesült. A nap meg újra ébredt, beszórta fényével a természetet, a virágok megint illatoztak s a napsugár megint ott játszadozott a paplanon és a kis karikagyűrűn. Minden felébredt és minden élt megint — csak Irén aludt, de nagyon mélyen... hidegen.

Cs. Szabó Kálman.

melyet a gazda maga szur le, hanem olyanról is, amelynek a húsát a mézszárzékban vagy a hentesboltban árulják. A székben árult hús sem származik mindig egészséges állattól; ha nem vagyunk elővigyázatosak, bizony abból is átragadhat a baj más disznóra.

Az elővigyázat sok bajtól óvja meg a szegény embert. Legyünk tehát óvatosak, elővigyázók! Azt a vizet, amelyben a disznóhúst öblögettük: soha ne öntsük a moslékba és ne itassuk meg a disznóval; előtteni is csak akkor szabad, ha előbb jó sok oltott meszet keverünk abba. Az oltatlan mesz még jobb, abból kevesebb is kell.

3. A beteg disznó húsának és szalonnájának élvezése.

A sertésvész-betegség kezdetén leszurt disznó húsában még nincsen olyan anyag, amely az ember egészségének megártana, föltéve természetesen, hogy a húst megsütik vagy megfőzik.

Ellenben ha a disznó már nagyon beteg és ilyenkor szurják le, annak a húsát könnyen megbetegíti azt, aki abból eszik.

A beteg disznó húsának és szalonnájának élvezésénél tehát nagyon óvatosnak kell lennünk. A nagyon beteg vagy hosszabb időn át szenvedő disznónak sem húsát, sem szalonnáját megenni nem szabad.

Ez a vigyázati szabály szól ugyan a háznál leölt és magánfogyasztásra szánt sertéshusra is; de szól különösen arra a húsra, amelyet a mézszárzékban vagy lentes boltban közfogyasztásra nyilvánosan árulnak. Az ilyen húst a lakosság egészségének fentartása érdekében különösen szigorú és pontos felügyelet alatt kell tartani. Ez a felügyelet és ellenőrzés községekben a hus vizsgálattal megbízott vágóhídi biztos teendője, a kinek kötelessége a húst alaposan megvizsgálni és lelkiismeretesen meggyőződni arról, hogy a hús élvezhető-e és gondoskodni arról, hogy az ártalmasnak látszó hús a közfogyasztásból elvonassék és késedelem nélkül megsemmisíttessék.

4. Eljárás a hús vizsgálatnál.

Elmondjuk már most azt, hogy s miképp kell a hús vizsgálatánál eljárni. A leölt disznónak mely testrészei azok, amelyeket a vizsgálónak meg kell tekinteni és mely jelekből lehet a húsának ártalmatlan vagy káros voltára következtetni.

Véleményt arról, hogy a hús egészséges-e vagy nem, csak az mondhat, aki az állatot élő állapotban is, megfeldarabolása után is, alaposan megnézte. A vizsgálatnak tehát egyaránt ki kell terjednie úgy az élő állatra, mint leszúrás után a disznónak minden testrészére. De különösen magára a húsra és a szalonnára, ezenkívül főleg még a tüdőre, a belekre és a vesére, mert ezeken fordulnak elő azok a változások, amelyekből a sertésvész-betegséget a legjobban lehet felismerni.

5. A z élő sertés megvizsgálása.

Gyakran előfordul, hogy a hús olyankor is egészségesnek látszik, mikor a disznó maga súlyos beteg volt. A húsából magából tehát annak ártalmas vagy ártalmatlan voltát sok esetben biztosan megítélni nem lehet. Ilyenkor megnyugtató utbaigazítást csupán az nyújthat, ha a disznót életében vizsgáljuk meg.

Olyankor, amikor a sertés hirtelen nagyon megbetegedett és állapota napról-napra, sőt sokszor óráról-órára rosszabbodik, ha az orrából vér jön, ha véres vizet távoztat, bizony következtetni lehet arra, hogy az emberi egészségre veszedelmes vérbomlás a sertésben már bekövetkezett. Az ilyen beteg disznónak a húsát nem tanácsos megenni, mások számára kimérni meg éppen nem szabad, mert a ki ezt teszi, büntetésbe esik, börtönbe is juthat.

Ezért szükséges, sőt elkerülhetetlen, kivált a közfogyasztásra szánt disznóknál az, hogy a vágóhídi biztos azokat már a leölés előtt is megtekintse.

(Folytatjuk.)

Irodalom.

„Udvarhelyvármegyei Képes Székely Naptár“ van nyomtatás rendjén lapunk kiadóhivatalában. Ára az igen díszes borítékú és 6 éves naptárnak csak 20 kr lesz s így előre láthatólag nagy elterjedésre számíthat és így üzleti hirdetésekre igen alkalmas. Hirdetések a naptárba még csak a hó végéig adhatók fel kiadóhivatalunkban.

„Elfogyott a hold világa“ és „Ide látszik az orgonakerítés“ kezdetű, Lányi Géza két eredeti magyar dala (60 kr); Kun László „Magyar dalok“ 3-ik füzet (80 kr); Kontor Elek „Justitia“ lengyelke (80 kr); Kóvér Gusztáv 5 eredeti magyar népdala (1 frt 50 kr); Konti összeállításá-

ban „A gyimesi vadvirág“, Géczy népszínművének dalai (1 frt 20 kr); Kovács László „Honvédkeringő“, a m. kir. III-ik honvédkerület zenekarának tulajdona (1 frt 20 kr); Ábrányi Kornél „9-ik Magyar ábránd“-ja (118 ik mű) a legszebb régi kedvelt népdalok felett (1 frt 50 kr); Darázs Miska „Küry Klára csárdás“ III-ik kiadás (1 frt); Faulwetter „Hygiene“ polka (75 kr) most jelentek meg Rózsavölgyi és Társa cs. és kir. kiadóhivatalában Budapestre s ugy ezek, mint Gál Sándor „Két régi dal“ székely népdalok (60 kr) lapunk kiadóhivatalában eredeti árak mellett beszerezhetők.

A katolikus autonómiai kongresszus küszöbén bizonyára szívesen fogják fogadni az összes érdeklődő körök azt a két füzetet, melyet e tágyról a Lampel-féle könyvkereskedés közzéadott. Az egyik egy magvas tanulmány az autonómiairól, melyet szerzője, Csorba Ferencz ezélt hét évvel adott ki a „Budapesti Szemlé“-ben. Az a felütés, melyet annak idején Csorba fejtegetései keltettek, indokoltá teszi, hogy a szerző most külön is közzéadta, hozzáférhetőbbé tette őket. — A másik füzetben egy névtelen szerző becses visszaemlékezéseket mond „A kath autonómia és az 1871-iki szervező kongresszus két pártja“ czimmel. A kongresszus egyik beavatottabb tagjának a műve németül is megjelent és épúgy, mint a magyar szöveg 10 kr-ért rendelhető meg a Wodianer F. és Fiai czégnél (Andrássy-ut 21.) Csorba tanulmányának ára 20 kr.

Felhívás előfizetésre.

A „Székely-Udvarhely“ vármegyei hetilap III. évfolyamának 3-ik negyedére (július—szeptember hónapokra) előfizetést nyitottunk és mindazokat, kik a két és fél évi küzdelemben támogattak s támogatásukat jövőre sem vonják meg, s kik az ez évben megjelent számkokat elfogadták, kérjük az előfizetési díjak s az esetleges hátralék szíves beküldésére, hogy feladatunkat mi is pontosan teljesíthessük. — Előfizetési árak: egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt. Községeknek, papok, tanítók- s községi előljárónak egész évre 3 frt. A tanító-egylet tagjainak, községi és körjegyzőknek egész évre 2 frt 50 kr. — Előfizetések a kiadóhivatalhoz (Betegh Pál könyvnyomdája és könyvkötészete, Székely-Udvarhely Kossuth-utca) intézendők.

Teljes tisztelettel

a „Székely-Udvarhely“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Főispáni diszebed.** Haller János gróf, vármegyénk főispánja e hó 18-án Ő cs. és apostoli királyi Felsége legmagasabb születésének évfordulója alkalmából a „Budapest“ szaloda nagytermében diszebedet ad, melyre városunk és vármegyénkbeli 75-en hivatalosak.

— **Kinevezések.** A pénzügyi m. kir. miniszter Vall József állampénztári segédtitkár a helybeli kir. pénzügyigazgatósághoz számtiszt; a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter pedig Löw Gyula polg. isk. rajztanárt a baróthi polgári fiúiskolához tanítónak nevezte ki. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Kiss Pál nagyenyedi Bethlen-kollégiumi főgymnáziumi okleveles helyettes tanárt, az enyedi társas körök kedvelt tagját, ki első tanári évét a sz.-udvarhelyi ev. ref. kollegiumnál töltötte, az erzsébetvárosi m. kir. állami főgymnáziumhoz rendes tanárnak nevezte ki. Gratulálunk!

— **A városi és szombafalvi kath. egyházközség** mult vasárnap választotta meg a kath. autonómiai kongresszusra küldendő képviselőjét Ugron Gábor személyében. A szavazás d. e. 9 órától délután 5 óráig tartott, mely idő alatt leadtak összesen 315 szavazatot, mely szám az érdeklődés örvendetes jelének mondható. Ezenjélt nem volt. Valószínű, hogy a velünk együtt választó Brassó és Marostorda is Ugron Gábor mellé sorakozik, ki is azon esetben szükebb hazája mandátumát fogja megtartani.

— **Kérelem.** A helybeli iskolák elöljáróságát kérjük, hogy a tanév kezdetére vonatkozó időbeli adataikat, tájékoztató közlés végett beküldeni szíveskedjenek.

— **A moszkvai orvosi kongresszusra,** mely folyó hó 18—26-ig tartatik, Magyarországból 300 nál többen iratkoztak be a főváros és a vidék legelőkelőbb köreiből, sokan a nem orvosok közül is, mint rendkívüli tagok. Vármegyénkbeli dr Ráczkövy Sámuel orvos és Daniel Elek vármegyénk közgazdasági előadója pénteken utaztak el a kongresszusra.

— **500 frttól 700 frtig** emelkedő évi fizetés és ezenkívül lakpénz illetménynyel javadalmazott, a posta- és táviradi segédtszti (hat hónapra terjedő) tanfolyamra pályázat van hirdelve. A tanfolyam folyó évi szeptember 10 én kezdődik s a következő városokban lesz: Eger, Vác, Máramaros-Sziget, Miskolcz, Brassó, Maros-Vásárhely, Arad, Debreczen, Kaposvár, Nagy-Kanizsa, Érsekújvár, Liptó-Szent-Miklós, Győr, Szombathely, Versecz, Zombor és Eszék. Bővebb felvilágosítás minden m. kir. postahivatalnál nyerhető.

— **Hetek óta** kora reggeltől késő estig csatog a faszterezők vaskalapácsa és a megkésétt kárikulába rekedt „hüszülő“ közönség pedig irigykedve tapasztalja, hogy városunkban inkább megbecsülik az állatokat, mint a köveztvámfizető embert. Nekik közezik az utat, nekünk egy keskeny „solo“-ra beállított kölapunk volt, az is vízfogó medence lett; elkopott, meghajlott, hiszen még abban a nem is oly régi, jó világban csinálták, mikor erővel fogták az országos képviselőt s hogy tisztessen reprezentáljon, még ruhát is csináltattak rája. Nincs járónk. A meleg fizikai törvénye pedig sehogy sem akar csodát tenni a mutatványul lerakott aszfalttal. Sok a panasz, hogy a kövezés csak szemelvényekben történik bizonyos helyeken és házakig terjedőleg; azontul sehol, mintha temető vagy rét következne. Pedig dehogyan, ott is honpolgárok laknak. A hol pedig köveznek, nem ér semmit, mert egy jó zápor mind kimossa a homokot s a kövek aztán égnek meredeznek, mint valami jéghegyek. Már többször hangsúlyoztuk, hogy a tanács a végzett kövezési területet vizsgálta felül az építészeti hivattal, különben haszontalan kiadással fogja terhelni a városi pénztárt s a közönség jogos neheztelését csak fokozni fogja.

— **Az élvezetlen dohány és szivarok árulása** miatt több oldalról nyilvánult panaszok folytán felkérjük pénzügyigazgatónkat, hogy a fogyasztóknak drága pénzükért élvezhető dohány és szivarok kvalitatív vizsgálata iránt a szükséges intézkedéseket megteenni szíveskedjék.

— **A segesvári honvédelem.** A képviselőházban hétfőn mozagalom indult meg, hogy a segesvári (fehérégyházi) ujonnan föllállított honvédelemre, miután Petőfi Sándornak külön szoba van Segesvárott a várban ne csak a nagy költő, hanem mindazoknak a honvédtiszteknek a nevét fölvegyék, kik a nevezetes csatában, mely Erdély végső küzdelmét jelezte, elestek. Ezek között volt Zeyk Domokos, a titán, a ki a segesvári hídnál oroszlánként egymaga akarta föltartóztatni az egész hadsereget, mig nem kardja kettétörve hősi halált halt. A kibocsátott iveket aláírták: Bánffy Dezső báró, Tisza Kálmán, Darányi Iguác, Dániel Ernő báró, Széll Kálmán, Kossuth Ferencz, Károlyi Sándor gróf stb. Ilyenformán rövid idő alatt közel 200 frt gyűlt egybe. A nemes czélra, mely bizást mindenki rokonzásával találkozik, adományokat elfogadnak Sándor József orsz. képviselő, az E. M. K. E. t. alelnök fötitkára és Rát-kay László orsz. képviselő. Az adományok annál inkább szükségesek, mert a szoborbizottság deficiitben van és az emlékművet illő ráccsal kellene körülkeríteni.

— **Több méltányosságot.** Pauszt vettünk, hogy a nyolcz heti bakakosztra behívott tanítók helyzete és ellátása nem valami rózsás és holmi tisztiszolgai stikli levét a szegény tanítóság issza megártatlanul. A tanító tudunkra hazai kultúránk küzdő apostola és értelmiségünk intengrans eleme lévén, a parlagos műveltségű közbakától kissé különbözőbb bánásmódot is értemel Több méltányosságot!

— **Véres verekedés** volt hétfőn Zetelakán. Két szomszéd-rokon Ilyés S. György és Ilyés János összeszólalkoztak valami fölött s egymás ru

hájába
férjének
vel vesz

vassák
hivatalo

nek meg
a felett
s kéri k
bár, ilye
különbe
hajlász
det. Elő

még sze
veszedel
esetre az
s e ezél
az egész
mérés v
költötte.
sét is fel
a jól sze
kiváncsi
ditió elé
tatja be
előkészül
zött lesz,
keréről b
gyen kü
14. szám
punk kiad

— A
vidám kis
márommeg
pesti ügyv
ügye-baja
bizta vele
fiskális eli
költségjegy
földesur na
des miatt,
rom darab
lére ráirta
köteleit. Há
lentkezett a
gyednap eg
megei pus
az ügyvéd s
kos rendelés
mébe ajánlv
kötéltvársá
venforintos
fának kínálj
ben erősen
kapcsolatosa

— An
belügymis
anyakönyvv
anyakönyvi
tesnek Vas
— Kös
hó 25-én tart
fizettek: Dr
2 frt 50 kr, U
Antal 2 frt, O
nos, özv. Bal
frtot, özv. U
Tamás Károly
Burger Ödön
15 frt 50 kr,
77 frt, Kiadá
delem 40 frt
szíves adakoz

— Rövid
nizsterelnök
helyen egy an
meghalt ezen
merénylő olasz
hálnak hívje
I s t v a n g r
segítő egyesül
rolja évről-évr
kony-ágot. Elh
get koszoru h
elvből kiindul
czifraság“.

— Övjuk
évszak és ab
megóvása és fe
a jó vörös és fe
melyek kitünő,
segésvári Teut
mint mai számt
raktári áron Gá
Udvarhelyt kap
Székely-Ud
ur gyógyszerár

hájába belekapaszkodtak, mikor J. és J. felesége férjének védelmére sietett s J. Gy.-nek fejét követel veszélyesen megsebesítette.

— **Helyiérdekű átkok.** Légy te lapkiadó és olvassák lapodat — a nem előfizetők. Hívjon meg hivatalos ebédre — a kir. ügyész.

— **Furcsa pályázat.** Egy vidéki lap — melynek megnevezését kartársi diszkreczióknak tiltja — a felett panaszkodik, hogy nincs szenzációs híre s kéri közönségét, hogy az uborkaszegzen végén bár, ilyen kapós hírek való dolgot rögtönözzenek, különben egymás után szöknek meg szenzációt hajhászó praenumeránsai. E végből pályázatot hirdet. Előfizetők előnyben részesülnek.

— **Andrée az északi sarkon lebeg,** ha ugyan még szerencsétlen véget nem ért, mert hát nagyon veszedelmes dologba vágta a fejszéjét. Minden esetre azonban nem a cél, mit maga elé tűzött s ezelé elérésére őszintén kíván neki szerencsét az egész művelt világ, melynek érdeklődését a mérész vállalkozó a legnagyobb mértékben felkeltette. Nem csoda, ha a magyarok érdeklődését is felkeltette és a »Képes Családi Lapok« ez a jól szerkesztett és illusztrált lap siet annak a kíváncsiságnak a kielégítésére, melylyel az expedíció elé tekintünk. Fényképfelvételek után mutatja be a »Sas« megöltését, felszállásához tett előkészületeket s biztosan tudjuk, hogy első köztől lesz, kik képpen és írásban az expedíció sikeréről befognak számolni. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal (V. Vadász-utca 14. szám Budanesten.) Előfizetéseket elfogad lapunk kiadóhivatala.

— **A kötel.** Anekdotái magaslaton áll az a vidám kis történet, amelyet mostanában egy komárommegyei földbirtokosról beszélnek a budapesti ügyvédek. A földbirtokosnak egy kis ügye-baja volt a budapesti járásbírósnál s megbizta vele egyik fővárosi ügyvéd ismerését. A fiskális elintézte az ügyet s háromszáz forintot költségjegyzéket küldött gazdag kliensének. A földesur nagyon megharagudott a drága pörösködés miatt, de gavallér létere mégis elküldte a három darab százast, hanem a postautalvány szélére ráírta: Itt a háromszáz forint, vegyen rajta kötelet. Három nap telt el s az ügyvéd nem jelentkezett az erős megjegyzés miatt, hanem negyeduap egy vagon kötel érkezett a komárommegyei puszta s a szállítmányhoz mellékelve az ügyvéd sorai, a melyben jelenti, hogy a birtokos rendelkezése küldi a kötelet, egyuttal figyelmeztetve a kötelet, egyuttal figyelmeztetve a kötelvásárlási díj címén még egy csekély ötvenforintos tétel is járul. A földesur most fünek-fának kínálja a nyakába szakadt sok kötelet, közben erősen emlegetvén az ügyvédi praktikával kapcsolatosan az összes menyébi szenteket.

— **Anyakönyvvezetői kinevezések.** A m. kir. belügyminiszter a borsodi anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezetőnek Bérczy Lászlót, a korondi anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezető-helyettesnek Vas Gáspárt nevezte ki.

— **Köszönetnyilvánítás.** A Szejke-fürdőn mult hó 25-én tartott nyári mulatság alkalmával felülfizettek: Dr Solymossy Lajos 4 frt, Szabó Albert 2 frt 50 kr, Ugron János 1 frt 50 kr, Félégházi Antal 2 frt, Gergely Ferencz, ifj. Solymossy János, öz. Balácsi Jánosné, Flórián Kristóf 1—1 frtot, öz. Ugron Lázárné, Schosberger Jakab, Tamás Károly, Végh Arthur, Zonda József, dr Burger Ödön, Persián János 50—50 kr. Összesen 15 frt 50 kr, 119 jegy á 50, 59 frt 50 kr. Összesen 77 frt, Kiadások 36 frt 63 kr. Marad tiszta jövedelem 40 frt 37 kr, azaz negyven frt és 37 kr. A szives adakozásért köszönetet mond a rendezőség.

— **Rövid hírek.** Canovas, Spanyolország miniszterelnöke e hó 8-án, Santa-Agueda fürdőhelyen egy anarkista lövést tett s 1 1/2 óra múlva meghalt ezen kiáltással: Éljen Spanyolország! A merénylő olasz származású és Gollí Augine Mihálynak hívják. — **A néhai Károlyi István gróf által alapított magyar írók segítő egyesülete** követésre méltó példakép gyakorolja évről-évre a temetési koszoru helyett a jótékonyt. Elhalt tagjai nevében bizonyos összeget koszoru helyett jótékonycélra fordít azon elvből kiindulva, hogy minden koszoru »Csak hű czifraság«.

— **Óvjuk egészségünket!** A mostani meleg évszak és abnormis időjárás alatt az egészség megóvása és fentartása érdekében legalkalmasabb a jó vörös és fehérbor s a tiszta cognac élvezése, melyek kitűnő, természetes, tiszta minőségben a segesvári Teutsch B. József híres pinczéiből — mint mai számunk hirdetései közt is olvasható — raktári áron Gál János kereskedésében Székely-Udvarhelyt kaphatók.

Székely-Udvarhelyen ifj. Solymossy János ur gyógyszerárába egy 6—8 gym. osztályt jó si-

kerrel végzett fiatal embert gyakornoknak elfogad igen előnyös feltételek mellett. Fölvételhez szükséges: szülői beleegyező nyilatkozat, orvosi és iskolai bizonyítvány.

Apró hirdetések.

Iskolázató vidéki szülőktől jó családból való két fiút vagy leányt a következő iskolai időre teljes ellátásra előnyös feltételek mellett elfogad Ambrus Albert a »Börirarszövetkezet« igazgatója Székely-Udvarhelyt.

Egy külön bejárato butorozott szoba azonnal kiadó. Czim e lap kiadóhivatalában.

Egy pár férfikeztyűt és 1 drb szivartárczát talált e hó 7-én Budik Lajos kis fia a Vár-utcában. Igazolt tulajdonosa lapunk kiadóhivatalában átveheti.

CSARNOK.

Apróságok.

Elemi iskolából.

— Na gyerek, mondj egy hosszértéket.
— Hát, hát... gróf Apponyi Albert.

*
— Tudod mi volt a danaidák hordója?
— Tudom.
— Mi?
— Városi pénztár...

*
— Van-e városban is legelő?
— Van.
— Hol?
— A felső piac téren.

Büntetés.

— A.: Hallottad, hogy Molnár barátunkat nyolcz napi fogházra ítélték egy be nem váltott házassági ígéret miatt.
— B.: Az még semmi, mert én 15 évi szabadságvesztéssel bünhődök egy beváltott házassági ígéret miatt.

Iskolában.

— Tanító: Tehát a melléknévet lehet fokozni, hát a főnevet?
— Gyerek: Azt is lehet.
— Tanító: Mondj egy példát.
— Gyerek: (háziur fia) A házbér!

Párbeszéd.

— A.: Azt hiszem, hogy az összes élelapp-szerkesztők nőtlének.
— B.: Honnan gondolod ezt?
— A.: Különböznem mernének annyi anyósviczet csinálni.

Házasszínigazgató repertoárja.

Hétfő: A csók.
Kedd: Nászutón.
Szerda: Nőuralom.
Csütörtök: Makranczos hölgy.
Péntek: Csalódások.
Szombat: Lemondás.
Vasárnap: Ember tragédiája.

A korzón.

— A.: Nem tudom, annyi boldog, vidám férfi arcot nem láttam még Budapesten, kik lehetnek azok?
— B.: A szalmaövegyek.

Szerkesztőségben.

— Munkatárs: Szerkesztő ur, kérem egy kissé az itatóst.
— Szerkesztő: Ugyan minek, cikke ugyanis nagyon száraz.

Természetes.

— Nő: Nem tudom mi az oka orvos ur, valahányszor hideg vízbe megyek, libabört kapok.
— Orvos: Az nagyon természetes dolog, ne csodálkozzék rajta.

Törvényszék előtt.

— Bíró: (tanuhoz) Ön nő?
— Tanu: De bíró ur, ön mindjárt a legrossz-szabtra gondol.

— Tanítónő: Hogy van a cselekvő alakja ennek az igének: szerettem?
— Kisasszony: Férjhez megyek.

— Afrikai utazásában nem félt a vadállatoktól?
— Ej, dehogyan, hiszen velem volt az anyó-

Szerkesztői üzenetek.

A segesvári ünnep. Á-falva. Egy valaki Jókaihoz írt levelében így szólította meg jubiláns regényírókat: Barátom Uram! Jókai visszairta, hogy vagy barátom s nem uram vagy uram s nem barátom. Ez szolgáljon alkalmazásul az ön versére is.

Vadvirág-koszoru P. sirjára. Petőfi-versekben elég módunk volt már s így az öné. eső után lévén, nem adhatjuk, bár tehetséges fő munkája s itt-ott ódai szárnyalás is látszik, pl.:

Álmodj élő-halott, álmod ne zavarja
Sirodra boruló lelkeknek keserve:
Veled együtt alszik régi dicsőségünk,
A szemfedő is már rávagon terítve.
De ha majd lobogót csinálunk belőle
És az a két ágyu megdörög feletted:
Ebredj föl, hogy ezt az igavonó népet
A szent szabadságért új harcra vezessed.

N. S. Helyben. Miután magánzenélyhez írta versét (!) s nem is lányhoz, hogy hiúságból napvilágot lásson; a kéziratot megengedezesenek örök jeléül átadtuk az érdekelteknak.

D. M. Remény. Kellő javítás után helyet szorítunk, mert pl. ez a versszak elég kerek, tárgyfestő, értelmes és gördülékeny:

Borul az ég, borul megint,
Felleg borítja rózsaszínt:
S a fergeteg, miként hazug
Szóár, felettem újra zug
S villámát bár rég érzem én
Te bírsz, te dacra szép remény!

Mint láthatja kissé egyengettük is a verse sorsát.
Balatonról. Könnyű tolla gyakorlott verselőre vall, de a kidolgozás kissé pongyola és elnyújtott, hol vihart fest, hol leír, hol meg elbeszél! Már pedig ezek mind megannyi külön költészettani zsánert adnak. Talán máskor és mással... Különböznem is vannak rendes alkalmi versíróink, azért rövid s általános érdekű prózát kérünk beköszöntőül.
G. S. Parajd. Illetékes nyilatkozatával sziveskedjék a »Történelmi Lapok« szerkesztőségét (Kolozsvár) megkeresni.

B. I. Bpest. Semmiféle kéziratot nem kaptunk.

HIVATALOS RÉSZ.

Szám. 19130—897. alisp. Katonal hadászati gyakorlat. Figyelmeztetnek Sz. Udvarhely város es szomszéd községek lakosai, hogy a f. hó 23 ik és 28-án és szeptember hó 4-én a »Patakfalvi Csere«, a »Mondóhegy« és »Lőrincz-bük teteje« közötti vidéken, mindennap délelőtt 7 órától 11 óráig harcászati lövészeti gyakorlat fog tartatni. A jelzett napokon, tehát délelőtt 7 és 11 óra között a megnevezett helyeken, azok környékén való járás szigorúan tiltva van és életveszéllyel jár. Sz. Udvarhely, 1897. augusztus hó 13. Ugron János, alispán.

M. kir. államépítészeti hivatal Székely-Udvarhely. 660. sz. m. 897. Hirdetmény. A vármegye-ház építő bizottsága az új vármegye-ház udvarának terméskő burkolattal való ellátását határozván el, felhivatnak az érdeklődő vállalkozók, hogy ezen munka teljesítésére vonatkozó írásbeli ajánlataikat a székelyudvarhelyi kir. államépítészeti hivatalhoz mihamarább nyújtsák be. A terméskő burkolattal ellátandó terület mintegy 460 négyszögmetert tesz. Az ajánlathoz 30 forint bányatpénz melléklendő. Székely-Udvarhely, 1897. augusztus hó 12-én. A hivatal főnöke Diószeghy, kir. főmérnök.

HIRDETÉSEK.

Sz. 811—897.

Arverési hirdetmény.

Alulirt községi előjáróság ezennel közhírré teszi, hogy a vadászati jogot Erked községi területén f. évi augusztus hó 1-től 1902 év végéig 1897. augusztus hó 23-án reggel 9 órakor árverezés útján haszonbérbe adja.

Haszonbérlet köteles évenként az egy évre esedékes bérleti összeget előlegesen legfeljebb minden év január 10-éig az Erked községi pénztárba befizetni.

A bővebb árverési feltételek Erked községi irodában megtekinthetők.

Erked, 1897. július hó 23-án.

AZ előjáróság.

Kitüntetve az 1896. évi ezredéves kiállításán kiállítási nagy éremmel.

A bóranyag beszerzési szövetkezet bizományi

kész-czipő raktára

Sz.-Udvarhelyt, Fötér, vármegye-ház mellett.

Ajánlja Orbán, Nagy és Tamás czipész-iparosok által készített elismert kitűnő minőségű férfi, női és gyermek-czipőit. A czipők jóságáért felelősséget vállal; nem tetsző árut visszacsereél.

Szabott árak!

Kizárólag helyben készült kézi munka.

Legnagyobb nyeremény
szerencsés esetben
EGY MILLIÓ KORONA

a magy. királyi
szabad. osztálysorsjáték sorsjegyeivel
melyek MOST beszerzendők.
Egy egész sorsjegy ára az első oszt. 6 frt,
fél sorsjegy 3 frt, negyed sorsjegy 1 frt
50 kr., nyolcad sorsjegy 75 kr.
A hivatalos terv, melyen a nagy nyeremények
fel vannak sorolva, ingyen kapható és a
sorsjegyek megvehetők:

Csillag K. R.

órás és látszerész
üzletében
Székely-Udvarhelyt
az új vármegyeház épületében.

Svájcozi:
szalon-, irodai és ébresztő, legfinomabb: úri, női arany és ezüst zsebrák, valódi nickel óraláncok, hő- és légszűrők, szemüvegek és orrosíptetők a legelső minőségű hegyi jegecz- és kristály üvegekkel, többféle optikai cikkek nagy választékban, méltányos árak mellett. Mindenféle órajavítás 2 évi felelősséggel. Vidéki megrendelések pontos és lelkiismeretes kiszolgálással.

**A városi és vidéki
hölgyközönség figyelmébe**

ajánlom, hogy a női szabáshoz való kiképzésre tanulóleányokat fölveszek; jutányos árban elkészítek mindenemű női kelmákat, felsőruhát, fehérneműt, női kalapdíszítést, himzést, 10 éven aluli fiuruhákat stb. Lakásom az Árpád-utcában, a volt Polgári olvasókör helyiségében van. Szíves pártfogásukba ajánlva magamat, vagyok kész szolgálatlaltal:

2-3 Gyöngyösy Matild.

PETROLEUM.
AZ
ELSŐ MAGYAR PETROLEUMGYÁR
raktárában
BETHLENFALVÁN

(a Boros Károly szeszraktára területén)
első minőségű és szalonpetroleum
hordó számra gyári árban kapható
minden időben. 35-52
Értekezhetni Kassay Ákos ural.

Az
erdélyi hegyi borok
TEUTSCH B. JÓZSEF
pinczéből
(Segesvárt, Erdélyben)
kaphatók Székely-Udvarhelyt:
GÁL JÁNOS NÁL
raktári áron.

Nyomatott a kiadótulajdonos Betegh Pál könyvnyomdájában, Székely-Udvarhelyt 1897.

UJ KÖTÉLGYÁRTÓ ÜZLET.

A n. é. közönség szíves tudomására hozom, hogy Székely-Udvarhelyt (Bethlen-utca 487. sz.) dúsan felszerelt

KÖTÉLGYÁRTÓ ÜZLETET

nyitottam, melyben állandóan raktáron tartok első minőségű mindenféle köteleket, munkás kötőfékeket, első és hátsó lekötő kender köteleket, kisebb-nagyobb istrángokat gépekhez és haranghúzókhöz, ruhaszárító zsinórokat (spárgák), hevedereket (gurtnik) stb., stb. Elvállalok minden e szakmába tartozó munkákat, szállítok kereskedések részére is mindenemű ismételésásra alkalmas, versenyképes zsinórokat és köteleket.

A székelyudvarhelyi heti (és minden nagyobb községi országos) vásáron nagyválasztéku áruimmal állandóan megjelenek. Szíves pártfogást kérve, vagyok kész szolgálatlaltal:

Tóth József,
kötélgártó.

Sz. 13673/897.
szb.

Pályázati hirdetmény.

Az Udvarhelyvármegye székelykereszturi járásba tartozó
RUGONFALVI KÖRJEGYZŐI ÁLLÁS

elhalálózás folytán megüresedvén, arra ezennel pályázatot hirdetek.
Évi fizetés 400 frt készpénz a kör községetől.
50 frt lakbérilletmény.
40 frt irodai átalány és a magán munkálatokért szabályrendeletileg megállapított díjak.
Az 1883. évi I. t.-cz. 6 § a szerinti képességi bizonyítványokkal felszerelt kérvények alólírotthoz

1897. augusztus hó 22-én d. e. 10 óráig
annyival inkább beadandók, mert a későn érkezett vagy kellőleg föl nem szerelt folyamodványok tekintetbe vétetni nem fognak.
A választás Rugonfalva község házánál folyó évi augusztus hó 23-án délutáni 3 órakor fog megejtetni.
Kelt Székely-Kereszturt, 1897. július 28-án.

Gálffi Kálmán,
h. főszolgabíró.

Szám 741 - 1897

Meghívás.

A székelyudvarhelyi kerületi betegsegélyző pénztár **1897. évi augusztus hó 22-én**, határozatképtelen esetén **ugyan e hó 29-én d. e. 10 órakor** saját iroda helyiségében

rendkívüli közgyűlést

tart a járulék felemelése tárgyában, melyre a közgyűlési tag urak ezennel tisztelettel meghívtnak.

Az igazgatóság megbízásából:

Bodrogi Sándor,
igazgató-elnök.

A gazdaközönség és a gépkereskedők figyelmébe!

Gazdasági géposztályunk raktáraiban, az éppen lefolyt üzletév váratlanul gyenge forgalma miatt minden nemű gazdasági gépekből, u. m.:

4, 6 és 8 HP gőzeséplőkészletek, járgányok és járgányos eséplőgépek, Backer-rendszerű és Vidats-féle rosták, egy és többvasu ekék, boronák, rögtörő hengerek, vetőgépek, tengeri vetőkészülékek, aratógépek és fűkaszalók, szeeskaavágók, répavágók és zuzók, kukorica-morzsolk és csöves tengeri drákk, egy és két járatu örlőmalmok, olajpresek stl. stb. nagymérvű készlet összerolódását okozván, igazgatóságunk kapcsolatban azon határozatával, hogy egyes gazdasági gépek további gyártásával teljesen felhagyjunk, ez u nagy készletek, a jövő tavasz folyamán, rendkívüli mérsékelt áron való eladását akarja eszközölni. Ezt azon megjegyzéssel hozzuk a t. érdekeltek közönség tudomására, hogy az eladás nemcsak egyes darabokban, hanem esetleg kisebb nagyobb tömegekben is történik, a szerint, a mint erre igényt tartó gazdák és hivatott kereskedők jelentkezni fognak.

Ritka alkalom kínálkozik most az érdekelteknek, elismert kitűnő minőségű gazdasági gépeket és eszközöket, rendkívül alacsony árak és előnyös feltételek mellett beszerezni.

Minden ezen tárgyra vonatkozó kérdészkódásra, mely egyenesen hozzánk címzendő szívesen fogunk felvil gositással és ajánlatokkal szolgálni. Teljes tisztelettel

18-18

SCHLICK-féle vasöntöde és gépgyár r.-t.
Budapest, Külső váci-ut 29-37.

Harm
S
UDVAR
ELŐFIZETÉ
évre 1 frt. P
3 frt, a tanít
Megje
SZERKESZ
S
A ke
ügyeink ro
pünk kivá
Általános
denfelé, M
kezet vesz
Romániába
szor feltár
és okát a n
lását észlel
földi lapok
nak valami
kérdésből, E
mozgalmat,
iparunkat, g
első és leg
száll a hire
mintha nem
rentismus ősi
Vádolna
földi vezérfe
nak kenyérk
hetetlenségét.
czáfolhatjuk, a
kely iparkama
erős kritikáját
helyett tehát j
eszmék tisztáza
dékalan meg
szóra közread
ményét:
Rözsás jelen
ez sem. Sőt ha
ez utóbbi lesz a t
eredményeikről tes
mezogazdasági ter
az erdei termékek
a Székelyföldön ne
rosszabb volt, mint
pastre hozta elkolt
T A
Néma lett
Imádságos
Elszakitják
Könnyes a
Én is sirtam
Sötét éjszak
Ébren, alva
Oh de mind
Ne sirdogálj
Imádkozzál
Szerelmünke
Csillagos ég
Szívünk dobt
Száll fel imád
Az isten is eg
Betelik majd
Tuké és
(Göbéság a
A mi, Mózsink, az
furiaugos székely eszér
rátságról is nevezetes v
Szöke Mózsibá íránt vi
Megérkezett